

1. Başkasını çekiştirme, öfke, cimrilik, açgözlülük, kibir gibi kötülükler, bilginin ve imanin düşmanıdır. Bunun için, Tanrı'nın 'sakin', dediğinden sakınmak gerekir. Sakınmamak ona inanmamaktır. İnsan olanlar, kendilerini bilirler ve Tanrı'nın yasaklarından sakınırlar.

H. Bektaşî Veli bu görüşünde aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) İnanca uygun yaşanması ile ahlâki bir değer kazanılabileceğini
- B) Görevden dolayı yapılan eylemlerin ahlâki değere sahip olduğunu
- C) İnsanların doğaya uygun yaşamakla mutlu olabileceklerini
- D) Güzeli kavramanın insanın temel amacı olduğunu
- E) İnançin insanları aynı şekilde etkileyeceğini

2. Özgürlük, kişinin bir eylemi, iradesi ile yapıp yapmamasıyla ilgilidir. Özgür olan bir kişi, aynı zamanda iradesi ile karar verdiği eylemlerin sorumluluğunu taşıyor demektir.

Bu açıklama felsefenin bölümlerinden hangisiyle daha çok ilgilidir?

- A) Bilim felsefesi
- B) Sanat felsefesi
- C) Siyaset felsefesi
- D) Din felsefesi
- E) Ahlâk felsefesi

3. "Sabahtan akşama kadar muziplik yapıp eğlenmeli insan, boş vermeli dünya işlerini, sıkıntılarını, çıkarmalı hayatın eğlenerek tadını..." diyen bir insanın hayat görüşü hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilgili olmayı erdemın temel şartı kabul etmiştir.
- B) İnsanın dünya nimetlerinden uzak durarak mutlu olabileceğine inanmıştır.
- C) Eylemlerinin ölçüsü olarak sezgiyi kabul etmiştir.
- D) Her türlü baskı unsuruna boyun eğmeyi hedeflemiştir.
- E) Eylemlerinin amacı olarak hazza ulaşmayı belirtmiştir.

4. Ahlâk felsefesi, bir taraftan ahlaki davranışın temel ilkelerini belirleyen kuralları geliştirir; bir yandan da ahlâki değerler üzerinde derinlemesine düşünce egzersizi yapar. Ahlâki değerlere dönük kuramları geliştirir. Kuramlar, ahlâk felsefesine uygulama olanağı oluşturur. Ahlâk felsefesinin bu iki yönü birbirinden ayrılmaz.

Bu parçadaki görüş daha çok aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) İnsanın ahlâki eylemleri bazı ölçütlere göre değerlendirilir.
- B) Ahlâk kuralları doğru ve yanlış davranışları belirtirler.
- C) Ahlâk felsefesinde teorik ve pratik birbirlerinden ayrılmaz bütünlerdir.
- D) Ahlâk felsefesinde insanların erdemli yaşamaları önem taşır.
- E) Ahlâk felsefesinde insanların düşündükleri gibi yaşamaları önemlidir.

5. Ahlâk felsefesi, insanın eylemleriyle ilgili problemler üzerinde düşünmenin, bu problemlerin gerekli kıldığı sorulara cevap aramanın bir sonucudur.

Aşağıdakilerden hangisi ahlâk felsefesinin ele aldığı problem alanını belirtir?

- A) Eylemlerde, iyi ve kötü hükümlerini neye göre veriyoruz?
- B) Estetik olanın belirlenmesinde güzelliğin ölçüsü nedir?
- C) Devlet bir doğa düzeni mi, yoksa insanların yaptığı bir şey midir?
- D) Varlık nedir ve varlığın prensipleri nelerdir?
- E) Bir bilginin doğru ya da yanlışlığı neye göredir?

6. Kant'a göre akıl sahibi olarak insanların belli görevleri vardır. Bu görevler kategoriktirler; her insanda olması gerekir, kesin emirler içerir. Örneğin, "her zaman iyilik yapmalısın", "hiçbir zaman hırsızlık yapmamalısın" gibi.

Bu açıklamalara dayanarak Kant'ın ahlâk anlayışı hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Metafizik, ahlâkın topluma yerleşmesi için gereklidir.
- B) Bütün insanlar için geçerli ortak ahlâki ilkedен söz edilebilir.
- C) Gerçek erdem, doğa ve ahlâk yasasına uyma ile ortaya çıkar.
- D) İnsanlar özgür olabildikleri ölçüde erdeme ulaşabilir.
- E) İnsan eylemlerinin niteliğini belirleyen, eylemin sonucudur.

7. Eylem ve yapıp ettiklerimizi bizimle bilen, sadece içimizde işittiğimiz bir ses olan vicdandır. Fakat insan yüksek değerlere açık değilse, vicdan, kişiyi bir işi yapmaktan alıkoymayabilir. Çünkü bu durumda vicdanın zor kullanan bir gücü olmayacaktır.

Bu parçadaki görüşler felsefenin aşağıdaki bölümlerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Sanat felsefesi B) Bilim felsefesi
C) Ahlak felsefesi D) Siyaset felsefesi
E) Bilgi felsefesi

8. Sevgi, güven, özgürlük, adalet, ahlak, dürüstlük, yardımlaşma, cömertlik gibi ilk insandan beri değişmeden var olan ve bundan sonra da değişmeyecek olan pekçok değer vardır. Bu değerler bütünüyle yaşıntıya yansıdığı zaman huzurlu olunur, toplumun düzeni sağlanmış olur. Ahlakî değerler insanlık dünyasında her zaman varolmuşlar ve olmaya devam edeceklerdir.

Bu parçadaki görüşler aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemek için kullanılabilir?

- A) Özgür insan, eylemlerinden sorumludur.
B) Toplumlar her dönemde farklı değerlere sahip olmuşlardır.
C) Evrensel ahlakî değerler vardır.
D) Tanrı inancı ahlakî değerleri yönlendirir.
E) İnsanlar ağırlıktan kaçınarak mutlu olurlar.

9. Sorumluluk, insanın, yaptığı eylemlerinin sonuçlarını üstlenebilmesidir. Tam bir özgürlüğe sahip olmayan insanların, eylemlerinden sorumlu tutulması mümkün değildir. Bu anlamda iradelerini sağlıklı kullanamayan çocuklar, deliller veya başkalarının zoruyla davranışlarda bulunanlar sorumlu tutulamazlar.

Bu parçaya göre, bir insanın eylemlerinden sorumlu tutulması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Toplumsal koşulları dikkate alarak davranışta bulunmasına
B) Davranışları hakkında bilgiye sahip olmasına
C) İradesini kullanabilecek özgürlüğe sahip olmasına
D) Eylemlerinin sonuçlarını vicdanında duyabilmesine
E) Sorumluluk ahlakî değeri olarak alınması

10. Jean Paul Sartre'a göre, insan dışındaki tüm varlıkların özü varlığından önce gelir. Tebeşir yazmak için, ağaç fotosentez yapmak için vardır. Oysa sadece insanda durum tersine döner. Yani insanın varlığı özünden önce gelir. Bu da insanın yaşam sürecinde kendi seçimini kendisinin yapması ve özgürlüğü demektir.

Bu parçada aşağıdaki felsefe yaklaşımlarından hangisi söz konusu edilmektedir?

- A) Akıcılık
B) Faydacılık
C) Olguculuk
D) Varoluşçuluk
E) Sezgicilik

11. Sokrates'e göre, kişi kendi arzu ve çıkarlarına göre nasıl istiyorsa öyle davranamaz. Onun eylemini belirleyen bir takım temel normlar ve değerler vardır. Bu değerlerin kaynağı ise insanda değildir. Ahlakî kararlar kişinin duygularına ve arzularına göre verilmez. Herkes için değişmez aynı olan değerler vardır. İnsanlar eylemlerini bu değerlere uydurmalı ve nasıl davranacaklarına akıl yoluyla karar vermelidirler.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Ahlakî değerlerin ölçüsünü insani özellikler belirlemez.
B) İnsanlar, yapacakları davranışlarda mutlak özgür değillerdir.
C) Akıl, insanlara nasıl davranacakları konusunda fikirler verir.
D) Ahlak yasası varlığını insanın öznel yaşamından alır.
E) Genel geçer bir ahlak yasasına ulaşmak olanaklıdır.

12. Demokritos'a göre ahlaklı ve mutlu yaşam, insan ruhunun dingin ve dengeli bir durumda bulunmasına dayanır. Ateş atomlarının hareketlerinden başka birşey olmayan duygular ve istekler, ölçülü olduklarında, bu mutluluğu sağlarlar. Ölçsüzlükleri ise mutsuzluğa yol açar. Bundan dolayı, tutkulardan kaçınmak gerekir. Şan, şeref, zenginlik, çöşkular ve heyecanlar göreceli olarak iyidirler. Mutlak mutluluk ve iyilik, ruh dincinliği ya da gönül ferahlığıdır.

Demokritos'a göre mutluluğa ulaşmanın koşulu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahlakî eylemleri ödev duygusundan dolayı gerçekleştirmek
B) İstek ve arzulara aşırılıklardan kaçınmak
C) Davranışlarda üstün iyilik ideasına yönelmek
D) Diğer insanlara göre daha güçlü olmaya çalışmak
E) Bu dünyada özgürce özümüzü oluşturmaya çalışmak

YANITLAR

1-A 2-E 3-E 4-C 5-A 6-B 7-C 8-C 9-C 10-D 11-D 12-B